

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی گیلان
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

عنوان درس: بیحسی، بیهوشی و احیاء در مامایی		گروه آموزشی: مامایی	
تعداد واحد/ساعت: (برای درس) ۱		دانشکده: دانشکده پرستاری مامایی شهید بهشتی رشت	
تعداد گروه هدف: ۱۸ نفر		مدت زمان ارائه درس / کارگاه / دوره: نیمسال اول (۰۳۱)	
رشته و مقطع تحصیل: کارشناسی مامایی		زمان شروع: ۱۴۰۳/۰۶/۲۷	
مشخصات استاد مسؤول:			
نام	نام خانوادگی	رتبه	شماره تماس
مجید	پورشایخیان	استادیار	تلفن همراه
			آدرس ایمیل
			pourshaikhian_m@yahoo.com

معرفی و اهداف درس

۱. معرفی مختصری در حدود ۲۵۰ تا ۳۰۰ کلمه در مورد درس بنویسید.

رشته شغلی مامایی نقش مهمی در سلامت مادران باردار و همچنین رشد و تولد نوزادان سالم دارد. در این راستا، با توجه به بیماری‌های مختلف دوران حاملگی مرتبط یا بدون ارتباط با حاملگی، لازم است از اصول پایه بیهوشی، داروهای هوشبر و همچنین فرآیند بیهوشی آگاهی لازم را داشته باشد تا بتواند در ارتقاء دانش مادر باردار و در نتیجه کاهش اضطراب آنها نقش مهمی داشته باشد. از طرف دیگر با عنایت به فرآیند زایمان لازم است کارشناس مامایی از روش‌های کنترل درد آگاهی داشته باشند تا ضمن همکاری با تیم بیهوشی در طی مراحل زایمان کمک‌های لازم را انجام دهد. لزوم آشنایی با مراقبت‌های قبل، حین و بعد از عمل، برای دانش‌آموختگان مامایی که در بخش‌های لیبر و زایمان و همچنین بخش جراحی زنان مشغول ارائه خدمت هستند، لازم و حیاتی است.

درس بیحسی و بیهوشی و احیاء نوزاد، یکی از دروس پایه رشته مامایی است که تدریس می‌شود. در این درس ضمن آشنایی با تاریخچه، تعریف و مکانیسم ایجاد بیهوشی با تجهیزات، وسایل مربوطه آشنا می‌شوند. در این درس همچنین با داروهای مهم بیهوشی و بیحسی موضعی، روش بیهوشی عمومی و بیحسی ناحیه ای، روش‌های زایمان بی‌درد، بیدردی در طی زایمان، بیهوشی در سزارین و بیهوشی در اورژانس‌های حاملگی (از جمله هیپرتانسیون حاملگی، خونریزهای حاملگی) و عوارض بیهوشی عمومی و بیحسی موضعی آشنا می‌شود. از طرف دیگر با توجه به احتمال بروز عوارض قلبی و ریوی مادر و نوزاد طی وضع حمل و سزارین، با روش‌های ارزیابی نوزاد و مدیریت راه‌های هوایی بیمار، بازکردن راه‌های هوایی و انجام تهویه مادر باردار و نوزاد با استفاده از وسایل کمک‌تنفسی و انجام عملیات احیای قلبی ریوی به کمک تجهیزات مورد نیاز آشنا می‌شود و مهارت‌های نسبی لازم را کسب می‌کند.

اهداف کلی درس / کارگاه / دوره: آشنایی با

- ۱- تعریف، مراحل و خطرات بیهوشی
- ۲- ارزیابی و آماده سازی بیمار، تجهیزات و داروهای بیهوشی
- ۳- مراقبت های قبل / حین / پس از بیهوشی (ریکاوری) و عوارض بیهوشی
- ۴- بی حسی موضعی: تعریف، انواع، داروهای بیحسی و عوارض آنها
- ۵- بی حسی موضعی در زنان و مامایی
- ۶- انتخاب بیهوشی در اعمال جراحی زنان و مامایی بیهوشی در دوران حاملگی
- ۷- احیاء نوزاد (و بزرگسال)
- ۸- اجرای احیای قلبی ریوی مادر و نوزاد روی مولاژ (کارگاه)

اهداف اختصاصی درس:

از دانشجو/ دستیار انتظار می رود در پایان دوره:

- ۱- **تعریف، مراحل و خطرات بیهوشی را بداند:**
  - تاریخ شروع علم بیهوشی را بداند.
  - بیهوشی عمومی را تعریف نماید.
  - نظریه های معروف مکانیسم بیهوشی را بیان نماید.
  - مراحل بیهوشی عمومی را شرح دهد.
  - خطرات استفاده از گازهای بیهوشی برای مادر و جنین را نام ببرد.
- ۲- **با ارزیابی و آماده سازی بیمار، تجهیزات و داروهای بیهوشی آشنا باشد:**
  - مسایل مهم مورد نظر در شرح حال بیمار قبل از عمل جراحی را بداند.
  - طبقه بندی فیزیکی بیماران بر اساس نظر ASA توضیح دهد.
  - عوامل خطر مهم بیهوشی در بیماران مختلف را شرح دهد.
  - روش ارزیابی راه هوایی و سهولت لوله گذاری تراشه را نام ببرد.
  - عوامل موثر در انتخاب روش بیهوشی را توضیح دهد.
  - اهداف و مدت ناشتا بودن را شرح دهد.
  - اهداف مهم دادن پیش دارو (Premed) را بیان کند.
  - داروهای وریدی مهم هوشبر را نام ببرد.
  - داروهای مهم استنشاقی هوشبر را نام ببرد.
  - عوارض مهم داروهای هوشبر را نام ببرد.
- ۳- **مراقبت های قبل / حین / پس از بیهوشی (ریکاوری) و عوارض مهم بیهوشی را بیان کند:**
  - چگونگی پذیرش بیمار به اتاق عمل را شرح دهد.
  - اقدامات درست قبل از القای هوشبری را نام ببرد.
  - روش Pre-oxygenation را توضیح دهد.
  - اصول لارنگوسکوپی را شرح دهد.
  - روش لوله گذاری تراشه را شرح دهد.
  - عوارض لوله گذاری تراشه را نام ببرد.
  - علایم سطح مناسب بیهوشی را نام ببرد.
  - پایش حین بیهوشی را تعریف کند.
  - انواع مختلف مانیتورینگ تهاجمی و غیر تهاجمی را نام ببرد.
  - عوارض و حوادث مهم حین بیهوشی را نام ببرد.
  - اقداماتی لازم جهت برگشت از بیهوشی را نام ببرد.

- عوارض حین خارج کردن لوله تراشه (Extubation) و هوش آوری را نام ببرد.
- مراقبت های مهم واحد مراقبت های پس از بیهوشی یا اتاق بیهودی (ریکاوری) را بداند.

۴- بی حسی موضعی: تعریف، انواع، داروهای بیحسی و عوارض آنها را بشناسد:

- بیحسی موضعی را تعریف نماید.
- تاریخچه بیحسی موضعی را بیان کند.
- انواع بی حسی موضعی را نام ببرد.
- داروهای مهم بیحسی موضعی را نام ببرد.
- اثرات مهم فیزیولوژیک بیحس کننده های مهم را نام ببرد.
- عوارض مهم بیحس کننده ها را بیان نماید.
- اقدامات لازم در صورت مواجهه با عوارض بیحس کننده ها را شرح دهد.

۵- روش ها و کاربردهای بی حسی موضعی در زنان و مامایی را شرح دهد:

- اعصاب مهم حسی و حرکتی دستگاه تناسلی زنان را نام ببرد.
- روش های مختلف کنترل درد زایمان را نام ببرد.
- روش های ایجاد بیحسی در زایمان را بیان کند.
- روش های مختلف بلوک عصبی در زایمان را شرح دهد.
- روش های مختلف بلوک ناحیه ای در زایمان را بیان نماید.
- روش های بیحسی ناحیه ای برای سزارین را شرح دهد.
- عوارض مهم بیحس موضعی ناحیه ای را نام ببرد.

۶- با انتخاب بیهوشی در اعمال جراحی زنان و مامایی بیهوشی در دوران حاملگی آشنا باشد:

- نکات مهم بیهوشی عمومی در سزارین الکتیو را توضیح دهد.
- نکات مهم برای بیهوشی عمومی در سزارین اورژانس را شرح دهد.
- پنومونی آسپیراسیون را تعریف نماید.
- نکات مهم بیهوشی عمومی در زایمان را شرح دهد.
- نکات مهم بیهوشی عمومی در سزارین را شرح دهد.
- نکات مهم اداره بیهوشی در هیپرتانسیون حاملگی را بیان نماید.
- نکات مهم بیهوشی برای جراحی در فرد باردار را بیان نماید.

۷- روش ارزیابی و مراحل احیاء نوزاد (و بزرگسال) را بداند:

- روش تعیین نمره آپگار را شرح دهد.
- اقدامات لازم با توجه به نمره آپگار نوزاد را توضیح دهد.
- مراحل احیاء قلبی ریوی را بیان نماید.
- تفاوت های تهویه ای عملیات احیاء پایه بین نوزاد و بزرگسال را شرح دهد.
- تفاوت های سیرکولاتوری احیاء پایه نوزاد و بزرگسال را بیان نماید.

۸- مراحل احیاء نوزاد (و بزرگسال) را انجام دهد (کارگاه عملی):

- روش های تایید ایست قلبی ریوی در نوزاد را انجام دهد.
- نسبت ماساژ به تهویه در نوزاد را بدرستی انجام دهد.
- تهویه، مدیریت راه هوایی و دادن تنفس را بدرستی انجام دهد.
- ماساژ قلبی در نوزاد و بزرگسال را بدرستی انجام دهد.
- روش ارزیابی عملیات احیاء قلبی ریوی را بدرستی انجام دهد.

تقویم درسی - نیمسال اول ۰۴-۰۳

جلسه	عنوان	مدرس	تاریخ	ساعت شروع	ساعت پایان
۱	تعریف، مکانیسم، مراحل و خطرات بیهوشی	دکتر پورشیخیان	۱۴۰۳/۰۶/۲۷	۸	۱۰
۲	ارزیابی و آماده سازی بیمار و وسایل، تجهیزات و داروهای بیهوشی	دکتر پورشیخیان	۱۴۰۳/۰۷/۰۳	۸	۱۰
۳	مراقبت های قبل/ حین/ پس از بیهوشی (ریکاوری) و عوارض بیهوشی	دکتر پورشیخیان	۱۴۰۳/۰۷/۱۰	۸	۱۰
۴	بی حسی موضعی: تعریف، انواع، داروهای بیحسی و عوارض آنها	دکتر پورشیخیان	۱۴۰۳/۰۷/۱۷	۸	۱۰
۵	بی حسی موضعی در زنان و مامایی	"	۱۴۰۳/۰۷/۲۴	۸	۱۰
۶	انتخاب بیهوشی در جراحی زنان و مامایی و بیهوشی در دوران حاملگی	دکتر پورشیخیان	۱۴۰۳/۰۸/۰۱	۸	۱۰
۷	ارزیابی و احیاء نوزاد (و بزرگسال)	"	۱۴۰۳/۰۸/۰۸	۸	۱۰
۸	کارگاه احیای قلبی ریوی مادر و نوزاد	"	با هماهنگی	۸:۳۰	۱۱:۳۰

منابع اصلی درس:

فایل های mp4 و pdf ارسالی

- ۱- استولتینگ، میلر: اصول بیهوشی میلر. ترجمه: مرادی، شهرامی ر. آخرین چاپ اول، تهران، نشر اندیشه رفیع
- ۲- مکنزی ف: راهنمای کاربرد بیهوشی. ترجمه: پورشیخیان م، غفارزاده م. چاپ اول، رشت، انتشارات پیام سبحان

نوع محتوا

پاورپوینت همراه با صوت (mp4) متن (Word, Pdf) تصویر/ فیلم/ صوتی/ سایر موارد
 قابل دانلود/ غیر قابل دانلود

تکالیف و پروژه ها:

- تکالیف طول ترم

برای تنظیم تکالیف لطفاً به تقویم تحصیلی نیمسال توجه کرده و زمانبندی مناسبی را لحاظ نمایید.

شماره	عنوان تکلیف	شرح تکلیف	مهلت پاسخ دانشجویان	فیدبک مدرس	هدف از ارائه تکلیف
۱					

نحوه ارزشیابی دانشجو و نمره مربوط به هر ارزشیابی:

الف) در طول ترم ب) پایان دوره

روش ارزشیابی	نمره/ درصد	تاریخ
آزمون پایان ترم	۸۰ درصد	
تکالیف طی ترم	۲۰ درصد	

تذکر مهم: واحد عملی درس که در ارتباط با احیاء مادر و نوزاد روی مولاژ می باشد، با هماهنگی با مدیریت مرکز مهارت های بالینی دانشگاه در محل مرکز مهارت ها برگزار می شود.

مقررات و انتظارات از دانشجویان/ شرکت کنندگان:

هر دانشجو/ شرکت کننده طی دوره ملزم به رعایت مقررات آموزشی به شرح زیر است:

- ✓ رعایت حسن اخلاق و شئون اسلامی
- ✓ مراجعه روزانه به آدرس الکترونیکی [http:// gumsnavid.vums.ac.ir](http://gumsnavid.vums.ac.ir)
- ✓ اخذ موضوعات درسی و محتوای درس
- ✓ مطالعه محتوای آموزشی
- ✓ ارائه به موقع تکالیف محول شده
- ✓ حضور و شرکت فعال در تالار گفتگو و فضاهای مشارکتی
- ✓ شرکت در آزمون آنلاین (در صورت لزوم) و یا حضوری میان ترم و پایان ترم